

Gemensam funktionsbeskrivning för syn- och hörselinstruktör i Stockholms stad

Framställan från äldre nämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

En stadsgemensam funktionsbeskrivning för syn- och hörselinstruktör godkänns enligt bilaga till utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

I budget 2022 gavs äldre nämnden i uppdrag att ha en samordnande roll för de specifika funktionerna i syfte att hålla ihop dessa, tydliggöra uppdrag och utveckla gemensamma arbetsmetoder med mera. I juni 2023 beslutades om funktionsbeskrivningar för anhörigkonsulent, fixartjänsten, digitala stödjare och legitimerad dietist (dnr KS 2023/84). Nu kompletteras detta med funktionsbeskrivning för syn- och hörselinstruktör.

I funktionsbeskrivningen för syn- och hörselinstruktör har syftet med funktionen tydliggjorts, vilka arbetsuppgifter och ansvar som ingår i rollen samt eventuella avgränsningar i uppdraget. Tillvägagångssättet för att uppnå målet med insatsen kan anpassas utifrån stadsdelsnämndernas lokala förutsättningar och behov.

Beredning

Ärendet har initierats av äldre nämnden och remitterats till stadsledningskontoret, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till funktionsbeskrivningen för syn- och hörselinstruktör. En gemensam funktionsbeskrivning skapar likställighet i funktionen över staden och tydliggör roll, ansvar och uppdrag för både medarbetare, ledning och stadens invånare.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd välkomnar en funktionsbeskrivning för syn- och hörselinstruktörer och anser att det är positivt att funktionsbeskrivningen syftar

till att öka likställigheten inom staden, så att alla invånare med syn- och hörselnedsättning får ett likvärdigt stöd av funktionen oavsett vilken del av Stockholm de bor i.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till funktionsbeskrivningen för syn- och hörselinstruktör. En gemensam funktionsbeskrivning skapar likställighet i funktionen över staden och tydliggör roll, ansvar och uppdrag för både medarbetare, ledning och stadens invånare.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är positiva till att en funktionsbeskrivning har tagits fram för att utveckla ett stadsgemensamt arbetssätt för den specifika funktionen. Det åligger stadsdelsförvaltningarna att implementera funktionsbeskrivningarna som tagits fram men det vore önskvärt att äldreförvaltningen följer upp och stödjer implementeringen.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Vi i staden har ett gemensamt ansvar för att uppmärksamma och stödja personer med syn- och hörselnedsättning. Jag välkomnar därför den funktionsbeskrivning som tagits fram då den bidrar till ökad medvetenhet och ett mer strukturerat arbetssätt i staden. Att syn- och hörselinstruktörers uppdrag innefattar utbildning och handledning av omvårdnadspersonal är mycket positivt då personalen spelar en viktig roll i att fånga upp den enskildes behov.

Jag ser positivt på att äldrenämnden ansvarar för ett stadsgemensamt nätverk och för samordning av arbetet med funktionen, vilket skapar förutsättningar för ett likvärdigt och kvalitativt arbetssätt i hela staden. Som ett led i detta skulle äldrenämnden även kunna fortsätta stödja stadsdelsnämnderna i implementeringen och uppföljningen av funktionsbeskrivningen för att säkerställa en enhetlig tillämpning i samtliga stadsdelsnämnder.

Hörselnedsättning kan försämra förutsättningarna för social delaktighet och ökar risken för isolering. Dessutom är obehandlad hörselnedsättning en riskfaktor för att utveckla demenssjukdom – en koppling som ännu är relativt okänd. Därför vill vi betona vikten av ett sammanhållet och kunskapsbaserat arbetssätt för att säkerställa att personer med syn- och hörselnedsättning får det stöd de behöver oavsett var i staden de bor.

Bilaga

Bilaga - Funktionsbeskrivning syn- och hörselinstruktör, dnr KS 2024/1338-1.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 21 maj 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Ärendet

I budget 2022 gavs äldrenämnden i uppdrag att ha en samordnande roll för de specifika funktionerna i syfte att hålla ihop dessa, tydliggöra uppdrag och utveckla gemensamma arbetsmetoder med mera. I juni 2023 beslutades om funktionsbeskrivningar för anhörigkonsulent, fixartjänsten, digitala stödjare och legitimerad dietist (dnr KS 2023/84). Nu kompletteras detta med funktionsbeskrivning för syn- och hörselinstruktör.

I funktionsbeskrivningen har syftet med funktionen tydliggjorts, vilka arbetsuppgifter och ansvar som ingår i rollen samt eventuella avgränsningar i uppdraget. Tillvägagångssättet för att uppnå målet med insatsen kan anpassas utifrån stadsdelsnämndernas lokala förutsättningar och behov.

Syn- och hörselinstruktören ska bistå med stöd till personer från 20 år med syn- och hörselnedsättning som bor i Stockholm. Stödet som erbjuds av syn- och hörselinstruktör ska underlätta för personer inom målgruppen att klara sin vardag och därigenom få ökad självständighet.

I funktionsbeskrivningen för syn- och hörselinstruktör definieras tillhörande arbetsuppgifter. Dessa arbetsuppgifter är indelade i två olika kategorier:

- Rådgivning, stöd och träning
- Information, utbildning och samverkan

I funktionsbeskrivningen lyfts även ansvarområden samt avgränsningar för syn- och hörselinstruktörer.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 november 2024 följande

1. Äldrenämnden godkänner den stadsgemensamma funktionsbeskrivningen för syn- och hörselinstruktör
2. Äldrenämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Under de kommande åren kommer antalet äldre att öka kraftigt. Till 2030 beräknas gruppen över 85 år öka med mer än 40 procent. Det förebyggande och stödjande arbetet inom äldreomsorgen blir än mer angeläget för att äldre ska kunna leva ett självständigt liv. Inte minst inom syn- och hörselområdet som är den vanligaste funktionsnedsättningen bland äldre.

Enligt äldreboendeplan 2025 ska 36 nya vård- och omsorgsboenden byggas fram till 2040. Ett stort antal boenden kommer även att renoveras. Det är angeläget att dessa boenden för äldre utrustas med den senaste tekniken och utformningen för att

underlätta för personer med syn- och eller hörselnedsättning. Den hörselstödjande tekniken utvecklas snabbt och det är angeläget att staden bevakar utvecklingen och tar ställning till vilken teknik som ska installeras och vem som ansvarar för vad när det kommer till investering, underhåll med mera.

För att löpande kunna utveckla funktionen och öka likställigheten är det viktigt med samverkan. Genom samordning över stadsdelsförvaltningsgränser kan professionalismen och kompetensen öka och insatserna användas på ett mer effektivt sätt.

Även utveckling av arbetssätt underlättas genom samordning.

I samband med arbetet med funktionsbeskrivningen framkom att utbildning för nya syn- och hörselinstruktörer är begränsad och saknar permanent lösning. Det framkom även önskemål om att en ny tjänstekod för funktionen syn- och hörselinstruktör tas fram.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av äldrenämnden och remitterats till stadsledningskontoret, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 april 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Antalet äldre ökar och äldreomsorgens förebyggande och stödjande arbete har en viktig roll för att äldre ska kunna leva ett självständigt liv.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till funktionsbeskrivningen för syn- och hörselinstruktör. En gemensam funktionsbeskrivning skapar likställighet i funktionen över staden och tydliggör roll, ansvar och uppdrag för både medarbetare, ledning och stadens invånare.

Äldrenämndens framställan om funktionsbeskrivning syn- och hörselinstruktör anses vara besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 mars 2025 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar en funktionsbeskrivning för syn- och hörselinstruktörer. Förvaltningen tycker att det är positivt att funktionsbeskrivningen syftar till att öka likställigheten inom staden, så att alla invånare med syn- och hörselnedsättning får ett likvärdigt stöd av funktionen oavsett vilken del av Stockholm de bor i. Nedan lämnar förvaltningen några synpunkter kring funktionsbeskrivningen.

I funktionsbeskrivningen avgränsas målgruppen till personer med syn- och hörselnedsättning från 20 år. Förvaltningens syn- och hörselinstruktör har tidigare arbetat mot personer från 18 år för att även fånga upp de unga vuxna som enligt lag inte längre tillhör socialtjänstens barn och unga.

I funktionsbeskrivningen under arbetsbeskrivning på sidan 1 står det att syn- och hörselinstruktören ska ”Vid behov hjälpa till med skötsel och reparation av syn- och hörselhjälpmedel exempelvis byta filter eller slang”. Förvaltningen anser att begreppet reparation kan vara vilseledande då syn- och hörselinstruktören inte ska laga syn- och hörselhjälpmedel, utan snarare underhålla hjälpmedel.

I stycket om ”Information, utbildning och samverkan” beskrivs att syn- och hörselinstruktören ska föreläsa om syn- och hörselnedsättning för omvårdnadspersonal, intresseorganisationer och brukare. Förvaltningen önskar ett förtydligande om vad som förväntas i dessa föreläsningar av syn- och hörselinstruktören.

Under samma stycke ”Information, utbildning och samverkan” i funktionsbeskrivningen ska syn- och hörselinstruktören ansvara för att ta fram utbildningsmaterial. Förvaltningen anser att det bör tas fram ett gemensamt utbildningsmaterial för staden, förslagsvis av äldre nämnden. Ett gemensamt utbildningsmaterial för samtliga syn- och hörselinstruktörer säkerställer att likvärdig information sprids bland Stockholms invånare.

Tillgänglighet

Försämrad syn- och hörselförmåga är vanligt förekommande med stigande ålder. Både syn- och hörselnedsättning påverkar det vardagliga livet och kan förvärra fysiska och psykiska sjukdomar. Det kan även generera sociala konsekvenser då kommunikation mellan människor kan försvåras med syn- och hörselnedsättning. Syn- och hörselinstruktören är därför en viktig funktion som kan stötta målgruppen till ett ökat självständigt liv.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 mars 2025 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Antalet äldre ökar och äldreomsorgens förebyggande och stödjande arbete har en viktig roll för att äldre ska kunna leva ett självständigt liv.

Förvaltningen ställer sig positiv till funktionsbeskrivningen för syn- och hörselinstruktör. En gemensam funktionsbeskrivning skapar likställighet i funktionen över staden och tydliggör roll, ansvar och uppdrag för både medarbetare, ledning och stadens invånare.

Förvaltningen föreslår att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 mars 2025 följande.

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Kungsholmens stadsdelsnämnd tillstyrker det förslag som äldreförvaltningen har tagit fram som funktionsbeskrivning för syn- och hörselinstruktörer.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I den nationella strategin för personer med kognitiva nedsättningar ”Varje dag räknas” framkommer att en obehandlad hörselnedsättning är en riskfaktor för att utveckla demenssjukdom, men medvetenheten om det är låg. Hörselnedsättning kan också försämra förutsättningarna för delaktighet och öka risken för social isolering.

Både socialtjänsten och hälso- och sjukvården har ansvar för att stödja den enskilde vid syn- och hörselnedsättning. Eventuella syn- och hörselsvårigheter bör uppmärksammas så att adekvata hörselhjälpmedel kan förskrivas. Förvaltningen ser som positivt att en del av syn- och hörselinstruktörens uppdrag blir att föreläsa om syn- och hörselnedsättning för omvårdnadspersonal som är viktiga vad gäller att uppmärksamma den enskildes behov. Genom att hålla i utbildningar, handleda personal samt skapa utbildningsmaterial kring syn- och hörselnedsättning.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning är positiva till att en funktionsbeskrivning har tagits fram för att utveckla ett stadsgemensamt arbetssätt för den specifika funktionen. Liksom tidigare funktionsbeskrivningar som har tagits fram för anhörigkonsulent, fixartjänsten, digitala stödjare och legitimerad dietist.

Förvaltningen vill framhäva syftet med att att äldreförvaltningen håller i ett gemensamt nätverk för att kunna bevara arbetssätten som står beskriva samt för att kunna utveckla rollen på ett likvärdigt sätt.

Det åligger stadsdelsförvaltningarna att implementera funktionsbeskrivningarna som tagits fram men det vore önskvärt att äldreförvaltningen följer upp och stödjer implementeringen.

Där det framgår i funktionsbeskrivningen att syn- och hörselinstruktören ska ge information om kommunens service vore det önskvärt med en ytterligare formulering om möjligheten att ansöka om *insatser* från kommunen.